

Joensuun kaupungin lausunto seudullisen joukkoliikennejaoston talousarviosta vuodelle 2022

KH 25.10.2021 § 415
2209/02.02.00.00/2021

SEUJOUKJ 14.10.2021 § 25
2209/02.02.00.00/2021

Vuoden 2022 seudullisen joukkoliikenteen talousarvioon ehdotetaan seuraavaa:

Hallinto:

Hallinnon toimintakulujen osalta esitetään talousarvioehdotuksessa nettomenojen lisäystä 35.000 eurolla siten, että Joensuun osuus lisäyksestä on 26.000 euroa, Kontiolahden osuus 5.000 euroa ja Liperin osuus 4.000 euroa.

Ehdotettu toimintakulujen lisäys, 40.000 euroa, koostuu seuraavasti:

- **Henkilöstökuluissa** lisäys on arvioitu voimassa olevien työehtosopimusten perusteella. Lisäksi muutoksia kokouspalkkioihin.
- **Palvelujen ostoihin** ehdotetaan lisäystä yhteensä noin 22.000 euroa.
 - o Waltti lippu- ja maksujärjestelmän kehittämistä jatketaan, tulossa mm. lähimaksaminen.
 - o Bussien infonäytöt kohteen 1 autoihin kesällä 2022.
- **Muut kulut:**
 - o Käsidesien hankinta busseihin, arvio noin 13.000 euroa vuodessa.

Hallinnon tuotoissa lisäystä ehdotetaan yhteensä noin 14.000 euroa. Tämä sisältää edellä mainituista toimintakulujen lisäyksistä johtuvan kuntalaskutuksen kasvun sekä uutena tulona ELY-keskukselta laskutettavan korvauksen Waltti-järjestelmän käytöstä.

2441 JOUKKOLIIKENTEN YHTISET	TP 2020	TA+MUU T. 2021	TOT 6/2021	LTK 2022	Ero%	Ero € TAE2022/ TA2021
TOIMINTA TUOTOT						
MYYN T TUOTOT	121 012	150 000	2 162	171 950	14,6	
TUET JA AVUSTUKSET	33 423	8 000	19 500	0	####	
TOIMINTA TUOTOT	154 436	158 000	21 662	171 950	8,8	13 950
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-123 055	-144 100	-64 310	-149 252	3,6	-5 152
PALKAT JA PALKKIOT	-104 195	-120 200	-53 940	-124 760	3,8	
HENKILÖSMUKULUT	-18 860	-23 900	-10 370	-24 492	2,5	
ELÄKEKULUT	-15 744	-19 500	-8 391	-20 188	3,5	
MUUT HENKILÖSMUKULUT	-3 117	-4 400	-1 979	-4 304	-2,2	
PALVELUJEN OSTOT	-302 283	-306 432	-121 955	-328 430	7,2	-21 998
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-7 781	-3 000	-6 428	-15 000	400,0	-12 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-8 112	-45 468	-23 890	-46 268	1,8	-800
TOIMINTAKULUT	-441 230	-499 000	-216 583	-538 950	8,0	-39 950
TOIMINTAKALTE, Joensuu	-286 794	-341 000	-194 921	-367 000	7,6	-26 000
Kuntaosuudet						
Kontiolahti	-55 626	-66 000	-30 749	-71 000		
Liperi	-45 497	-54 000	-25 150	-58 000		
tulot-menot yhteensä	-387 917	-461 000	-250 820	-496 000	7,6	-35 000

Liikennöinti

Liikennöinnin toimintakuluihin ehdotetaan lisäystä yhteensä 1.760.000 euroa.

JOJO-liikenteen sopimusten osalta lisäystarve on 620.000 euroa. Lisäys koostuu kohteen 1, paikallisliikenne, sopimushinnan muutoksen vaikutuksesta koko vuoden osalle, kun kilpailutettu sopimus tuli voimaan 7.6.2021. Hinnanmuutoksessa ovat mukana kilpailutusvaiheessa sovitut palvelutasomuutokset sekä puhtaan kaluston vaikutus sopimushintaan. Kaikkien kolmen kohteen osalta indeksimuutos lisää kuluja 4-5 %. Kohteessa 2, Liperi-Joensuu-Hammaslahti, on toteutettu Liperin kouluverkkomuutoksesta johtuvia palvelutasomuutoksia. Lisäksi korotukseen on arvioitu mukaan dieselpolttoaineen vaihtaminen HVO:ksi (uusiutuva diesel) kohteessa 1 kesäkuun 2022 alussa samanaikaisesti sähköbussien käyttöönoton kanssa.

Noutopoika-liikenteen osalta on kilpailutus käynnissä eikä lopullinen kustannusvaikutus ole tiedossa. Tässä vaiheessa on arvioitu toimintakulujen lisäystä noin indeksikorotuksen verran eli 10.000 euroa.

Toimintakulujen lisääntymiseen vaikuttaa osaltaan myös ELY-keskuksen Waltti-liikenteen siirtyminen samaan JOJO-Waltti lippu- ja maksujärjestelmään. Aikaisemmista vuosista poiketen sekä kulut että tuotot lisääntyvät JOJO-budjetissa oleellisesti. ELY-keskuksen sopimukset ovat bruttosopimuksia, ja yhteisesti sovitun mukaisti liikennöinnin tuotot ohjautuvat Joensuulle ja samassa suhteessa myös Joensuun toimintakulut kasvavat. ELY-keskuksen hankkiman liikenteen nettovaikutus säilyy kuitenkin JOJO-taloudessa entisellään. ELYn rahoitussopimuksen mukainen kulujen lisäys on 1.130.000 euroa.

Liikennöinnin tuotot

Liikennöinnin tuottojen arvioidaan lisääntyvän yhteensä noin 997.000 euroa.

Keskisuurten kaupunkiseutujen henkilöliikenteen valtionavustuksen arvioidaan olevan samalla tasolla kuin vuonna 2021 eli -10.000 euroa vuoden 2021 talousarvioon verrattuna. Vuodelle 2021 oli mahdollista saada ilmastoperusteista valtionavustusta puhtaan kaluston osalta. Mahdollisesti vastaavanlaista on mahdollista saada myös vuodelle 2022 sähköbussien osuuteen liikenteestä, mutta tulevan vuoden valtionavustuksen hakuohjeita ei vielä ole käytettävissä.

Koronapandemian vaikutukset matkustajamääriin näkyvät edelleen matkustamisessa. Vuoden 2022 osalta arvioidaan, että matkustajamäärä lisääntyy vuoden 2021 tasosta 10 %, mutta on edelleen -18 % alle vuoden 2019 matkustajamäärän. Lipputuottoja arvioidaan kertyvän vuonna 2022 noin +10 % vuoden 2021 arvioidusta lipputuottomäärästä.

Oppivelvollisuuslain muutos tuli voimaan 1.8.2021. Peruskoulunsa vuonna 2021 päättäneille oppilaille, joiden koulumatka ylittää 7 km, ovat toisen asteen koulumatkat jatkossa maksuttomia. Näiden mahdollisten uusien matkojen vaikutusta tulokertymään on tässä vaiheessa vielä vaikea arvioida, mutta lipputuottojen arvioidaan kuitenkin lisääntyvän 10 % vuoden 2021 arvioiduista lipputuotoista. Yhteisvaikutus ELYn vastaavien lipputulosten kanssa on +473.000 euroa.

Koulumatkalipputuottojen arvioidaan säilyvän vuoden 2021 tasolla, vaikka Liperin koululippumatkat vähenevät kouluverkkomuutoksen vuoksi.

ELY-liikenteen muut kuin Kela-koulumatkalipputuotot on arvioitu olevan 650.000 euroa; nämä siis kaikki uusina tuloina.

Muiden lipputuottojen arvioidaan alittavan talousarvion 399.000 eurolla. Vastaavasti kuntalaskutus lisääntyy yhteensä 244.000 euroa. Vuodelle 2022 ei ole tiedossa koronatukea lipputulomenetyksiin.

Liikennöinnin tuottojen ja kulujen erotus ennen kuntalaskutusta tulee talousarvioehdotuksen mukaan olemaan 5.000.000 euroa vuonna 2022. Toimintakate heikkenee yhteensä 1.000.000 euroa, josta Joensuun osuus on 760.000 euroa, Kontiolahden osuus 145.000 euroa ja Liperin osuus on 95.000 euroa.

2442 SEUDULLINEN JOUKKOLIIKENNE	TP 2020	TA+MUUT. 2021	TOT 6/2021	LTK 2022	Ero%	Ero € TAE2022/ TA2021
TOIMINTA TUOTOT						
MYYN TITUOTOT	3 723 893	4 717 000	1 492 781	5 251 000	11,3	
TUET JA AVUSTUKSET	1 409 085	867 000	965 330	1 330 000	53,4	
TOIMINTA TUOTOT	5 132 978	5 584 000	2 458 111	6 581 000	17,9	997 000
TOIMINTA KULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-7 671 436	-8 605 000	-3 231 613	-10 365 000	20,5	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-10 913	0	0	0		
TOIMINTA KULUT	-7 682 349	-8 605 000	-3 231 613	-10 365 000	20,5	-1 760 000
TOIMINTAKATE, Joensuu	-2 549 371	-3 021 000	-773 502	-3 784 000	25,3	-763 000
Kuntaosuudet						
Kontiolahti	490 998	586 000	142 051	734 000		
Liperi	324 223	385 500	96 183	482 000		
tuotot ja kulut yhteensä	-3 364 592	-3 992 500	-1 011 736	-5 000 000		-1 007 500

Talousarvioehdotus vuodelle 2022 on kunnittain seuraava:

	Joensuu	Kontiolahti	Liperi	Yhteensä
Hallinto	367.000	71.000	58.000	496.000
Liikennöinti	3.784.000	734.000	482.000	5.000.000
Yhteensä	4.151.000	805.000	540.000	5.496.000

Matkustajamäärä

Joensuun seudun joukkoliikenteen matkamäärät ovat nousseet vuosittain vuodesta 2015 alkaen. Koronapandemian vuoksi tämä kasvu pysähtyi vuonna 2020. Vuoden 2021 arvioidaan toteutuvan 1,8 miljoonaa matkaa. Matkamäärien toivotaan kääntyvän kasvuun, mutta vuodelle 2022 ehdotetaan matkamäärätavoitteeksi +10 % vuoden 2021 arvioidusta toteutumasta eli 1.980.000 matkaa.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Tot.arvio 2021	TAE 2022	Muuto:
Matkat 1000 kpl	2.018	2.125	2.268	2.297	2.423	1.688	1.800	1.980	+10 %

Valmistelija: joukkoliikennelogistikko Marja-Leena Inkinen-Remes

Logistiikkapäällikön päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

- lähettää edellä esitetyn talousarvioehdotuksen kaupunkirakennelautakunnalle ja edelleen kaupunginhallitukselle sekä Kontiolahden ja Liperin kunnille huomioitavaksi vuoden 2022 talousarviovalmistelussa,

- samalla hyväksyä osaltaan Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen esittämän henkilökuljetusten yhteistyösopimukseen liittyvän rahoitussuunnitelman ajokaudelle 2021-2022 ja
- pyytää toimittamaan Joensuun kaupunginhallituksen sekä Kontiolahden ja Liperin kuntien kannanotot viimeistään 22.10.2021.

Päätös:

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

KH 25.10.2021

Seudullisen joukkoliikennejaoston talousarvioesityksen mukaan joukkoliikenteen nettomenot kasvavat vuoden 2021 talousarvioon nähden. Hallinnollisten kustannusten nettomenot kasvavat 35 000 euroa ja liikennöinnin nettomenot noin 1 000 000 euroa.

Joensuun osuus hallinnollisten kustannusten muutoksesta on asukasluvun mukaisesti 26 000 euroa. Hallinnollisten kustannusten taustalla ovat mm. henkilöstökulujen sopimusten mukaiset korotukset, kokouspalkkioiden muutos sekä palveluiden ostojen muutokset liittyen lippu- ja maksujärjestelmän kehittämiseen, bussien infonäyttöihin sekä käsidesien hankinnan kulut. Lähtökohtaisesti muutokset ovat perusteltuja ja kustannusten kattaminen muusta toiminnasta haasteellista.

Joensuun osuus liikennöinnin kokonaiskustannuksista kasvaa 760 000 euroa. Menoja nostaa erityisesti kohteen 1 vuonna 2021 toteutettu kilpailutus. Uusi sopimus tuli voimaan 7.6.2021, mistä seuraa, että sopimusmuutoksilla – palvelutasomuutokset sekä puhtaan kaluston vaikutus - on vuodelle 2022 kustannustasoa nostava vaikutus. Lisäksi kaikkien kohteiden osalta indeksimuutoksilla on olennainen hintatasoa korottava vaikutus vuodelle 2022. Kokonaiskustannuksia lisää myös dieselpolttoaineen vaihtaminen HVO:ksi (uusiutua diesel) kohteessa 1 kesäkuun 2022 alussa samanaikaisesti sähköbussien käyttöönoton kanssa.

Liikennöinnin menojen lisäykset ovat valtaosin seurausta vuonna 2020 toteutetusta kilpailutuksesta. Esityksessä harkinnanvaraista on dieselpolttoaineen vaihtaminen HVO:ksi, mutta tämän voidaan katsoa olevan perusteltua Joensuun ilmastotavoitteiden näkökulmasta.

Liikennöinnin kokonaiskustannusten muutokseen vaikuttaa myös joukkoliikenteen tulokehitys. Joukkoliikenteen matkustajamäärän on arvioitu kasvavan kuluvaan vuoteen nähden 10 %:lla. Matkustajamäärän kasvusta huolimatta taso on edelleen selvästi koronavirusta edeltävää aikaa matalampi, mikä heijastuu myös joukkoliikenteen tulokertymään. Vuosina 2020-2021 joukkoliikenteeseen on kohdistettu ylimääräistä valtionavustusta kompensoimaan lipputulojen menetyksiä, minkä seurauksena matkustajamäärän alenemisen vaikutus kaupungin talouteen on jäänyt vähäiseksi. Vuonna 2022 korona-avustuksia ei ole tiedossa.

Talousarvioesityksen linjaus matkustajamäärän kehitysarviosta on perusteltu, koska näyttää epätodennäköiseltä, että joukkoliikenteen kysyntä palaa vielä vuonna 2022 koronaa edeltävälle tasolle. Mikäli palveluiden kysyntä on talousarviossa arvioitua suurempaa, tästä aiheutuva tulojen lisäys tulee huomioida talousarviomuutoksessa, eikä tulojen lisäystä tältä osin lähtökohtaisesti voi käyttää muiden toimialan menojen kasvun katteeksi.

Joukkoliikenteen nettomenojen kasvuun on varauduttu vuoden 2022 talousarviokehityksessä. Kuten kaupungin talouteen isommassa kuvassa, myös joukkoliikenteen nettomenojen kehitykseen tulevana vuosina näyttäisi kohdistuvan epävarmuutta. Kysynnän palautuminen koronaa edeltävälle myönteiselle kasvurallalle lähivuosina on epävarmaa. Toisaalta liikennöinnin kohteiden 2 (Liperi-Joensuu-Hammaslahti) ja 3 (Joensuu-Kontiolahden) sopimusten osalta on

ratkaistava nykyisten sopimusten optioiden käyttö ja tulevien kilpailutusten ajankohta. Mahdolliset palvelutasomuutokset sekä puhtaan kaluston käytölle asetettavat vaatimukset voivat vaikuttaa kohteiden tulevaan hintatasoon. Palvelutasomuutoksiin heijastuu osaltaan myös kaupungin omat päätökset mm. kouluverkon osalta. Huomioiden kaupungin tulevien vuosien talouden ennakkointiin liittyvät epävarmuustekijät joukkoliikenteen mahdollisten tulevien vuosien kehitysarvioiden tarkentaminen tukisi kaupungin kokonaistalouden suunnittelua.

Oheismateriaalina joukkoliikenteen talousarvio 2022

Valmistelija: talousjohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

antaa seudulliselle joukkoliikennejaostolle yllä kirjoitetun lausunnon joukkoliikennejaoston vuoden 2022 talousarvioehdotuksesta.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Talousjohtaja Satu Huikuri oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.